Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkinn

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 911 61 458
sfinpost@statsforvalteren.no
http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre

STRANDSAMEIET TINGSRETTSLIG SAMEIE
v/Haaken W. Mathiesen Storelvdalsveien 1839
2480 KOPPANG

Saksbehandler Trond Stensby **Vår ref.** 2022/11700-2 432.4 **Deres ref.** **Dato** 01.12.2022

Hemmeldalen NR - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - 2026 - snødekt mark - Himmelsjøen - Horta - Dambua - Halasjøen - Strandsameiet

Vedtak

Med hjemmel i verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 5 pkt. 6 får Strandsameiet ved Haaken W. Mathiesen tillatelse til transport av materialer, proviant, ved og utstyr til Himmelsjøbua, Hortabua, Dambua, Halasjøbua i Hemmeldalen naturreservat og til Hortahytta (like nord for grensen til naturreservatet). Det kan samtidig kjøres ut materialer for ordinært vedlikehold av klopper dersom dette er nødvendig.

Vilkår:

- Til transporten skal det fortrinnsvis brukes leiekjører som er godkjent av kommunen, men Strandsameiet kan også foreta transporten ved bruk av egen snøskuter (Nils Strand snøskuter med reg.nr: HA1492 og Haaken W. Mathiesen snøskuter med reg.nr: HE7021).
- Tillatelsen gjelder for inntil 8 turer pr. år i perioden 2023 – 2026.
- En tur = bruk av en snøskuter tur/retur målet for transporten.
- Kjøring i verneområdene skal begrenses til det mest nødvendige, og all kjøring skal skje på en slik måte at man unngår skader på vegetasjon og unødvendig forstyrrelse av dyrelivet.
- Påtreffes villrein under transporten, skal transporten avbrytes til villreinen har trekt ut av området.
- Transporten skal følge etablerte skutertraseer fra Strandsætra og Kroksætra som vist på kart i figur 1 i saken.
- Transporten kan skje fram til og med 15. april det enkelte år. Ved behov for kjøring etter 15. april må det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten før kjøring kan foregå.
- Tillatelsen må medbringes under transporten for eventuell kontroll.
- Kjøring i verneområdene skal begrenses til det mest nødvendige, og all kjøring skal skje på en slik måte at man unngår skader på vegetasjon og unødvendig forstyrrelse av dyrelivet.
- Vedlagt kjørebok må medbringes under transporten, og fylles ut i henhold til veiledningen. Kjørebok skal sendes Rondane-Dovre nasjonalparkstyre innen 1. juni det enkelte år, til sfinpost@statsforvalteren.no , og merkes arkivsak 22/11700 .

Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare gjelder i forhold til verneforskriften for Rondane nasjonalpark, og ikke i forhold til motorferdselloven med tilhørende forskrifter. Kommunen har ansvar for behandling etter motorferdselloven. Tiltakshaver har selv ansvar for innhenting av samtykke fra berørte grunneiere.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken
Søknad fra Strandsameiet, datert 26.11.22.

Saksopplysninger
Strandsameiet har i brev datert 26.11.22 sendt slik søknad:
«Strandsameiet søker med dette om tillatelse for bruk av snescooter i Hemmeldalen Naturreservat.
<u>Om Strandsameiet:</u>
Strandsameiet er et ideelt sameie med følgende rettighetshavere:
True Shildtmann, Jørn Torp, Marianne Strand, Nils Strand, Stor Elvdal Kommuneskoger KF, Haaken W. Mathiesen

<u>Behov:</u>
- *Strandsameiet utgjør en viktig del av næringen for de berørte rettighetshaverne, både rent arealmessig og også inntektsmessig, og da spesielt i forhold til jakt og fiske. Strandsameiet eier i fellesskap tre hytter innenfor naturreservatet som kommer innunder definisjonen "næringsbygg i landbruket". Dette er en hytte ved Himmesjøen (Himmelsjøbua) og en oppunder Horta (Hortabua). Det er også siden sist avklart eieforholdet til Dambua der det nå er avklart at det er Strandsameiet sine eiere som eier denne. I tillegg eier Nils Strand alene en hytte ved Halasjøen (Halasjøbua) inne i Strandsameiet. Disse krever både et vist tilsyn/vedlikehold, samt noe innkjøring av ved og proviant, utkjøring av søppel.*
- *Inne på Horta (Krokens del) ligger det en hytte som heter Hortahytta. Denne ligger rett utenfor reservatet, men pga at eneste sikre vei er opp fra vestsiden av Horta må scooter traseen gå igjennom reservatet. (Blå linje). Tidligere kunne en kjøre opp Sandbekkskartet, men pga tett vegitasjon og bratthet er dette blitt vanskelig.*
- *Videre er det et vist antall klopper som krever noe vedlikehold. Behovet her er å kjøre inne nødvendig vedlikeholdsmaterialer på vinteren og å utføre arbeidet på sommerstid.*

<u>Omfang:</u>
Når det gjelder antall turer forsøker vi å holde dette på et minimum og det vil bli organisert slik at flere gjøremål kombineres. Noen år holder det med 2 turer andre år trenger vi 4. Avhengig av kjøreforhold og hva som skal gjøres. Kjøreruter er tegnet inn på kartet med rødt og blått. Dambua ligger langs traseen og vil derfor ikke føre til behov for ny rute. Av hensyn til sikkerhet og praktisk gjennomføring søker vi om to tillatelser.

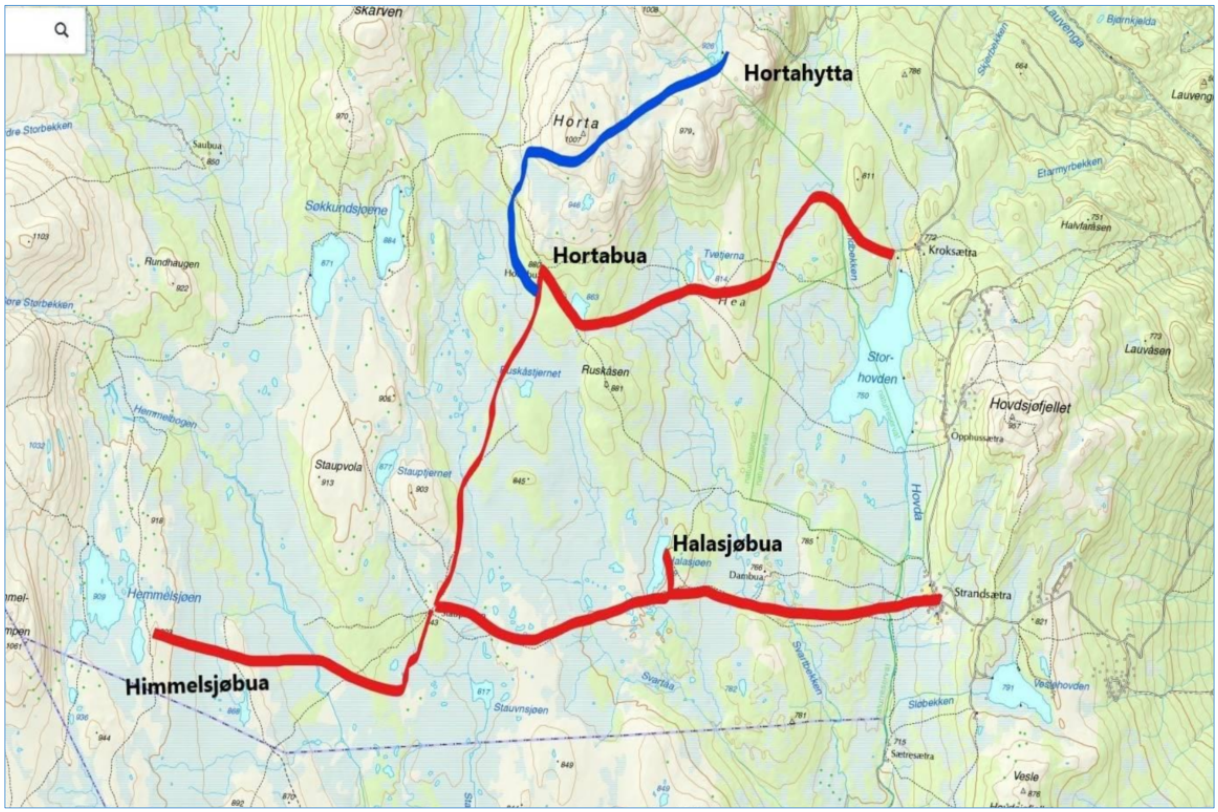
Nils Strand, Opphus, 2450 Rena. Snøscooter reg. nr HA1492
Haaken W. Mathiesen, Opphus 2480 Koppang. Snøscooter HE 7021

Hvis det er mulig å søke om flerårige tillatelser ønsker vi det, da behovet er omtrent det samme hvert år.»

De omsøkte kjørerutene er vist i figur 1.

Strandsameiet har hatt tilsvarende tillatelse for perioden 2019 – 2022.

I administrativt vedtak (2022/150) i Stor-Elvdal kommune er Nils Strand tildelt leiekjøringsløyve for Strandsameiet, Strand, Opphus, Mykleby og Evenstad.

Figur 1. Omsøkte kjøreruter Strandsameiet (fra søknaden)

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

I medhold av vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre den 25. september 2015 er myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, samt kurante saker etter naturmangfoldlovens § 48, delegert til nasjonalparkforvalter/sekretariat. Dette inkluderer

eksempelvis saker som omhandler motorferdsel både på snødekt mark og barmark, organisert ferdsel, og ferdsel med hest, sykkel eller hundespann.

Verneformål – forskrift

§ 2 Formål

Formålet med fredningen er å ta vare på:

- et stort og tilnærmet urørt naturområde og dets landskapsformer,
- biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser,
- sentrale leveområder for villrein,
- våtmarksområder med et rikt fugleliv,
- et myrlandskap med stor variasjon i myrtyper.

§ 3 Vernebestemmelser

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

(…)

4. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt. Lavtflyging under 300 meter er forbudt.

§ 5 Eventuelle unntak etter søknad

Forvaltningsmyndigheten, jf. § 8, kan etter søknad gi tillatelse til:

(…)

6. Nødvendig motorisert ferdsel på snødekt mark til setre, hytter og buer for transport av materialer, ved, utstyr m.m.

Forvaltningsplan

s. 36 – 38

(…) Det er ønskelig at mest mulig av slik nødvendig nyttetransport skjer med snøskuter på frossen og godt snødekt mark av hensyn til faren for terrengslitasje ved motorferdsel på barmark.

Forvaltningsmyndigheten er innstilt på å være imøtekommende overfor søknader om slik transport i et rimelig omfang. Som en del av vurderingen av søknader om kjøring for dette formålet vil følgende problemstillinger være sentrale:

1. Antall turer det kan gis tillatelse til.
2. Bruk av flerårige tillatelser.
3. Sluttdato for kjøringen.
4. Bruk av leiekjører.

1. I forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondaneregionen heter det at det i utgangspunktet vil bli gitt tillatelse til 2 turer til enkelthytter/buer pr. vinter for å forsyne disse med ved, materialer og utstyr. Det synes naturlig at dette kjøreomfanget også legges til grunn for transport til enkeltbygninger innenfor Hemmeldalen naturreservat som har en ”normal” bruksfrekvens. I de fleste tilfeller vil trolig dette være tilstrekkelig for å dekke behovet.

I en del tilfeller vil to turer pr. sesong sannsynligvis bli for lite. Behovet for flere turer vil trolig oppstå:
• Ved nyttetransport til seterområder og andre plasser med mange bygninger med høy bruksfrekvens, eksempelvis Øvre Himmeldalen seter.
• Når sameier, grunneiersammenslutninger og andre skal gjennomføre en samlet forsyning av et større antall bygninger som de har ansvar for.
• Ved mer omfattende vedlikeholds- og utbedringsarbeider.
• I andre spesielle tilfeller, for eksempel ved utskifting av inventar eller for husvære med høy bruksfrekvens der det er ønske om at alt vedbehov dekkes ved transport utenfra, jf. også kapittel 4.2 der problemstillinger omkring veduttak drøftes.

Antall turer det vil bli gitt dispensasjon for, vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle på bakgrunn av opplysninger om transportbehov m.m.

Dersom det gis dispensasjon for transport av ved, materialer og utstyr til hytte, bu eller seter regnes det ikke som brudd på vernebestemmelsene at en person sitter på dersom det er plass til det. Personer skal imidlertid ikke tas med dersom det utløser et behov for flere turer, og ren persontransport er ikke tillatt.

2. Ved gitte dispensasjoner vil det bli stilt som vilkår at det skal føres kjørebok som sendes forvaltningsmyndigheten etter endt vintersesong. (…)

3. (…)Med bakgrunn i dette vil det bli brukt én sluttdato for hele området for motorferdsel på vårvinteren og at denne settes til 15. april.

I spesielle tilfeller vil det kunne vurderes å avvike fra denne datogrensen, eksempelvis når påsken kommer sent.

4. I forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondaneregionen er det stilt krav om bruk av leiekjører ved nyttetransport til setrer, hytter og buer. Dette kravet er også i samsvar med motorferdselloven med tilhørende nasjonal forskrifts bestemmelser og intensjon. Bruk av leiekjører vil normalt redusere kjøreomfanget, gi økte muligheter for samordning av transport og forenkle kontrollen.

Det er også ønskelig at mest mulig av nyttetransporten til setrer, hytter og buer i Hemmeldalen naturreservat kan skje ved bruk av leiekjører som har fått løyve fra kommunen. Imidlertid har ikke alle de berørte kommunene dekket opp sine arealer med en leiekjøringsordning fullt og helt. For grunneiere/rettighetshavere med flere bygninger i naturreservatet som helt eller delvis er knyttet til næringsmessig bruk kan det være upraktisk og vanskelig med et absolutt krav om bruk av leiekjører. Det vil derfor ikke bli stilt et absolutt krav om bruk av leiekjører, men alle med transportbehov til husvære vinterstid anmodes om fortrinnsvis å benytte leiekjører til oppdraget.

Naturmangfoldloven

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens § 7 om miljørettslige prinsipper i

§ 8 kunnskapsgrunnlag,
§ 9 føre-var prinsippet,
§ 10 samlet belastning på økosystemet,

§ 11 kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt
§ 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurdering

Naturreservat er den strengeste formen for områdevern etter naturmangfoldloven. Verneformålet er knyttet til naturtyper og arter. Stillhet og fravær av motordur og motoriserte kjøretøy er et av karaktertrekkene ved urørt natur. Et enkelt motorisert kjøretøy behøver isolert sett ikke medføre vesentlig skade eller ulempe. Men summen av mange vil uten tvil være en belastning for naturen og friluftslivet.

Det er derfor viktig at man ikke ser på den enkelte tur isolert sett, men vurderer kjøringen i et helhetsperspektiv, for på den måten best mulig å følge opp intensjonene med bestemmelsene om motorferdsel i utmark. Det er derfor et overordnet mål å begrense den motorisert ferdsel i Hemmeldalen naturreservat til det som er strengt nødvendige.

Buer og hytter som er nevnt i søknaden fra Strandsameiet var i bruk på vernetidspunktet, og en må legge til grunn at en fortsatt bruk ikke er strid med verneformålet.

Søknaden må behandles etter verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat, § 5, pkt. 6: *«Nødvendig motorisert ferdsel på snødekt mark til setre, hytter og buer for transport av materialer, ved, utstyr m.m.»*. Søknaden gjelder et berettiget transportbehov, i tråd med bestemmelsen i § 5, pkt. 6.

Forvaltningsplanen gir at det kan gis tillatelse til mer enn 2 turer når sameier, grunneiersammenslutninger og andre skal gjennomføre en samlet forsyning av et større antall bygninger som de har ansvar for.

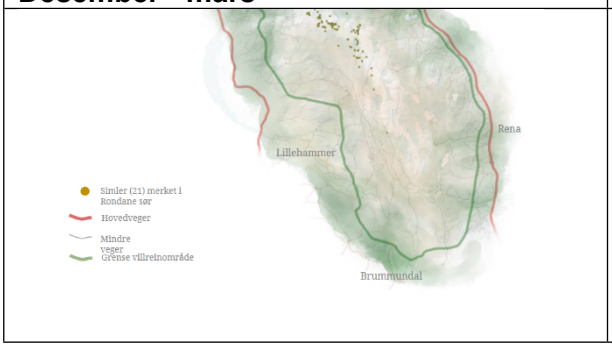
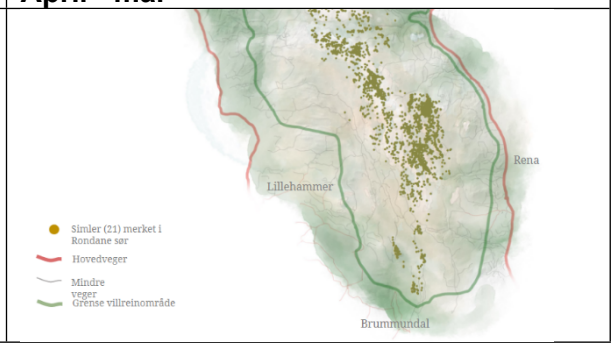
Søknaden skal vurderes etter miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven, § 8 - 12.

Kunnskapsgrunnlaget (jf naturmangfoldloven § 8) om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger bl.a.

- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og
- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølnkletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området.
- NINA rapport 2136 - Klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein. Første klassifisering – 2022

I figur 2 er det vist kartplott fra forsøk med GPS-merka simler. Kartet viser at simlene ikke har brukt området i perioden desember – mars, mens de er tilbake i Hemmeldalen naturreservat fra april.

Den omsøkte motorferdselen er avgrenset, og konsekvensene for økosystemet er overskuelige. Med et godt kunnskapsgrunnlag, er det lite relevant å ta «føre var»-hensyn. (jf. naturmangfoldloven §§ 9 og 10)

Desember - mars	April - mai
	

Figur 2. Kartplott fra forsøk med GPS-merka simler, perioden 2010 – 2018. (fra villrein.no)

Villreinen, som er en viktig del av verneformålet for naturreservatet, trekker sørover og inn i Hemmeldalen utpå vinteren i månedsskifte mars/april. Deretter tas store deler av reservatet i bruk som kalvingsområde utover våren. Dette er bakgrunnen for at motorisert ferdsel med snøskuter ikke er ønskelig etter den 15. april.

Ved å sette en tidsavgrensing for tillatelsen til 15. april vil en ivareta hensynet til villreinens bruk av området. Videre blir det satt vilkår med bregrensinger i antall turer og om rapportering. (jf. naturmangfoldloven § 12)

Nils Strand som er oppført som en av to sjåfører har leiekjøringsløyve for området.

Konklusjon
Vi legger til grunn at tillatelsen kan videreføres for fire nye år.

Med hilsen

Trond Stensby
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:
1 Kjørebok mal

Kopi til:

Runa Skyrud			
Camilla Anderson			
Stor-Elvdal kommune	Postboks 85	2481	KOPPANG
Rondane sør villreinutvalg			
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Eirin Berge			
Villreinnemnda for Rondane og Sølnkletten	c/o Statsforvalteren i Innlandet, boks 987	2604	LILLEHAMMER